

1789 2. Beh. af Forsl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1874 til 31. Marts 1875. 1790

have jo sat rimelige Betingelser, og jeg antager ikke, at Ministeren vil blive for streng. Derimod ligger der et lille Forslag for om mindst 1000 Rd. til de private Skoler. Den ærede Minister har ikke udtalt sig bestemt imod det, og det tror jeg heller ikke, at han ret vel kunde. Det har derimod undret mig noget, at det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Ankjer), som for Øvrigt har udtalt sig paa en Maade og i en Tone, hvorover jeg ikke i sjeneste Maade har Noget at beklage mig, paa dette Punkt var imod Flexallet, thi han var selv med til at indstille det Samme ifjor (Ankjer: Ja, 600 Rd.) Ja ikke de 600 Rd. alene, men det ærede Medlem var med til at indstille de 1,000 Rd., det vil sige just ikke ifjor, men at de 1,000 Rd. skulle komme i Nar, saa vi handle i det ærede Medlems Mænd ved at stille dette Forslag. I Øvrigt har dette jo ikke Saameget at betyde, men da det nu er kommet paa Tale, er det bedst at faae det klaret. Lad mig nævne, hvorledes det hænger sammen. Udvalget ifjor siger, at det „formener, at, efterhaanden som det Beløb, der af denne Konto er tillagt Lyngby Seminarium, bliver ledigt, bør det anvendes til Understøttelse for dem, der forberede sig til Lærere ved private Seminarier.“ Det var de 600 Rd., og 350 Rd. vare endnu tillagte Lyngby Seminarium, men nu gaar dette Seminarium ind i Nar, og det er derfor, vi sige: „Lad os faae de 350 Rd. med.“ Men ikke nok dermed; Udvalget sagde endvidere, „at man overhovedet bør naae hen til, at den samlede Sum af 3,200 Rd. fordeles imellem de offentlige og de private Anstalter mere ligelig i Forhold til Antallet af Demittenderne fra disse Anstalter,“ og skulle vi lægge denne Maalestok, som det ærede Medlem har underskrevet, til Grund, saa vil det blive mer end 1,000 Rd.; derfor sige vi mindst 1,000 Rd., thi det vil vist gaa op til omtrent Halvdelen af den hele Understøttelse. Og det kan ikke negtes, at vi gennem det betydelige Tilskud til Statsseminarierne af circa 48,000 Rd. yde de unge Mennesker, som søge at danne sig til Lærere gennem Statsseminarierne, en meget stor Understøttelse, idet de betale forholdsvis mindre for Undervisningen, hvorimod de private Anstalter yde vi ingen Understøttelse, men vi yde enkelte af de fattigste Elever ved disse Skoler en ringe Understøttelse i noget af deres Undervisning, ligesom derhos de Andre ikke blot, som sagt, have Uddannelsen for en ringe Betaling, men ogsaa have ved Siden deraf saadanne Beløb, at f. Ex. Sønstrup har havt 1,100 Rd., og jeg skulde tage

meget feil, om man ikke har været lidt i Forlegenhed med, hvorledes man skulde faae dette Beløb anbragt, naar man ikke skulde gaa ud over de Regler, efter hvilke det skulde anvendes. Derksom disse 1,000 Rd. eller noget saadant skulde kastes hen til Enhver, der sagde, at han vilde uddanne sig til Lærer, dersom de ikke kunne gives under saadanne Former, at de overlodes til Mænd, der havde sat sig til Opgave at uddanne Lærere og havde viist, at de kunde gjøre det paa forsvaerlig Maade, der vilde garantere os, at de, der fik Understøttelserne, benyttede dem efter Diemedet og duede til Folkelærere, saa vilde jeg ikke foreslaa at give denne Bevilling, thi saa var det umuligt for den ærede Minister at modtage Bevillingen; men heldigvis ere Forholdene udviklede saaledes, at det kan lade sig gjøre. Det er Uret af det ærede Medlem, selv om han ser noget skævt til disse Anstalter, dog at bestemme deres Virksomhed saa haardt. Det ærede Medlem siger, at det er naturligt, at de unge Mennesker hellere søge saadanne Steder for at slippe lettere igjennem, men vi maa huske paa, at vi nu have en æret Examenkommission, som maa paatage sig at bestemme disse unge Mænd, som komme fra de forskjellige Steder, og jeg tror at turde sige, at siden Examenkommissionen er oprettet, har det havt en gavnlig Indflydelse ogsaa paa disse private Seminarier; jeg tror, det maa erkendes, at der arbeides ret flinkt ved den private Uddannelse. Jeg skal af Erfaring hævde, at der fra disse Skoler udgaar særdeles flinke Mænd til Brug for Folkeundervisningen. Det er naturligvis et noget forskjelligt Syn, man har derpaa, men jeg tror, at hvis det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds hændte noget nøiere til dette Forhold, vilde han ikke have talt slet saa strengt om en Virksomhed, som udvæves mange Gange under temmelig ublide Naar. Jeg kommer nu til Skaarup Skole. Vi ere saa heldige her i Salen at have et stort Antal Mænd, som ere i de hjemlige Bestyrelser og som saadanne have Forstand paa og selv Erfaring for, hvad en Almue-skole koster at opføre, og jeg er overbevist om, at vi ikke skulle faane bejaende Svar fra nogen Side paa, at en Almue-skole særdeles godt kan opføres for 3,000 Rd. endogsaa meget let, og naar den ærede Minister vil gjenneegaa Afstykkerne og hele denne Historie, saa vil han finde, at vi paatage os her en Byrde, som der albrig nogensinde har været tænkt paa, at der skulde stilles Krav til os paa i et saadant Omfang. Ved denne Tundats, som jeg naturligvis